

Nr 189.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln m. m.; given Stockholms slott den 17 mars 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF

Allan Vougt.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1950.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, anmäler, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, fråga om fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln m. m. och anför därvid följande.

Enligt skrivelse 1928: 20 har riksdagen beslutat, att äldre reservationsanslag i intet fall få stå till förfogande längre än t. o. m. tredje budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit sist uppfört. Över investeringsanslag å kapitalbudgeten äger, enligt medgivande av 1944 års riksdag (skrivelse nr 45), Kungl. Maj:t förfoga, därest de med anslagen avsedda arbetena påbörjats före utgången av tredje budgetåret efter det, för vilket anslagen sist blivit i riksstaten uppförda.

Enligt skrivelse 1949: 281 har riksdagen medgivit, bland annat, att förefintliga medel å kvarstående äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln finge överföras till andra anslag i den omfattning som föredragande departementschefen angivit enligt propositionen 1949: 177.

I skrivelse den 14 februari 1950 har *försvarets civilförvaltning* efter samråd med vederbörande centrala försvarsförvaltningar — för egen räkning och för försvarets sjukvårdsstyrelse, krigsmaterielverket, fortifikationsförvaltningen samt armé-, marin- och flygförvaltningarna — gjort framställning om fortsatt disposition under budgetåret 1950/51 av vissa för budgetåren 1941/42, 1942/43, 1943/44, 1944/45, 1945/46 och 1946/47 under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslag, vilka samtliga enligt medgivande disponerats under innevarande budgetår.

Med stöd av förenämnda medgivande av riksdagen har Kungl. Maj:t redan föreskrivit, att behållningar på vissa äldre anslag skola överföras till andra anslag. Enligt vad det numera visat sig böra ytterligare dylika överföringar ske. Beträffande de härefter återstående äldre anslag som böra föranleda framställning till riksdagen om fortsatt disposition för budgetåret 1950/51 får jag anföra följande.

1942/43.

C 50 a. Vissa markförvärv för befästningsanläggningar m. m. Av anslaget beräknas 230 000 kronor återstå den 30 juni 1950. 20 000 kronor ha angivits erforderliga under budgetåret 1950/51 för att bestrida kostnaderna för ytterligare markförvärv i Övre Norrland.

1943/44.

C 48 c. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m. Av anslaget må medel i viss omfattning disponeras för att bestrida vissa kostnader för baracker för armén och marinen. I övrigt står behållningen på anslaget till Kungl. Maj:ts disposition för vissa avvecklingsåtgärder (se prop. 1946: 283, riksd. skr. 364).

1944/45.

B 8 a. Krigsmaterielverket: Anordnande av vissa fjärrskriftsförbindelser. Beräknad behållning på anslaget, 73 000 kronor, är bunden genom dispositionsbeslut och erfordras jämväl under nästa budgetår för likvideringar.

B 8 b. Krigsmaterielverket: Täckning av vissa engångsutgifter avseende krigsmaterielverkets verksamhetsområde m. m. Av anslaget ha vid utgången av budgetåret 1948/49 1,9 miljon kronor tillförts budgetutjämningsfonden.

Till detta anslag bör överföras förefintlig behållning på anslaget 1943/44 B 14 c. Krigsmaterielverket: Merkostnader för vissa fabriksanläggningar.

På anslaget beräknas vid utgången av innevarande budgetår återstå behållningar om sammanlagt omkring 6,2 miljoner kronor. Av dessa medel äro omkring 3,3 miljoner kronor bundna genom vidtagna dispositionsåtgärder. Omkring 2,9 miljoner kronor ha angivits erforderliga under budgetåret 1950/51 för vissa materielanskaffningar m. m.

B 12. Arméns fortifikationsförvaltning: Engångsanskaffning av maskiner m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen. Omkring 2,4 miljoner kronor beräknas återstå av detta anslag vid innevarande budgetårs utgång. Av detta belopp beräknas omkring 250 000 kronor vara bundna genom dispositionsåtgärder. Återstoden avses skola användas för fortsatt anskaffning av maskiner och fordon m. m.

C 5 a. Försvarsstaben: Teknisk utrustning m. m. för försvarsstabens fotoanstalt. Odisponerade medel av omkring 40 000 kronor beräknas återstå vid budgetårets slut. Anslaget, som på grund av importsvårigheter icke kunnat helt utnyttjas, är fortfarande erforderligt för med detsamma avsedda ändamål.

C 45 a. Armén: Vissa befästningsanläggningar. Till detta anslag skola enligt meddelade föreskifter överföras förefintliga medel under de tidigare särskilt redovisade anslagen 1941/42 C 85 d. Ytterligare medel till fortsättning av vissa krigsrustningsarbeten m. m. och — såvitt avser fortifikatoriska anordningar — C 89 d. Täckning av vissa engångsutgifter för materielanskaffning m. m.

Anslagsmedlen må disponeras endast efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t. För utgifter, som sålunda må bestridas från anslaget, beräknas detsamma vid innevarande budgetårs utgång vara bundet intill ett belopp av omkring 1,6 miljon kronor. Återstående behållning, uppskattad till omkring 9,5 miljoner kronor, avses skola användas till vissa fortifikatoriska åtgärder för beredskapens höjande.

C 56. Armén: Bidrag till badinrättning i Boden. Kvarstående behållning på detta anslag, 150 000 kronor, skall utbetalas först när inrättningen blivit slutuppförd, vilket icke beräknas ha skett förrän efter den 1 juli 1950.

C 67 a. Marinen: Forskning på dykeri- och ubåtshygienens områden. På anslaget kvarstår alltså en behållning av omkring 13 000 kronor, vilken angivits erforderlig även under nästa budgetår för vissa experiment m. m.

1945/46.

C 74. Marinen: Engångsanskaffning av undervisningsmateriel. Av anslaget beräknas den 30 juni 1950 återstå omkring 21 000 kronor, varav omkring 14 000 kronor bundna. Återstoden har angivits erforderlig t. o. m. budgetåret 1951/52 för anskaffning av viss undervisningsmateriel för sjömannsskolan.

E 12 c. Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar. Av anslaget beräknas 55 000 kronor återstå vid utgången av innevarande budgetår, vilka avses skola komma till användning vid det fortsatta rationaliseringsarbetet inom försvaret.

1946/47.

A 3. Försvarsdepartementet: Utrustning och inredning av nya lokaler. Medel å anslaget äro erforderliga även under nästa budgetår.

C 25. *Armén: Anskaffning av intendenturmateriel.* Till detta anslag böra överföras förefintliga medel under anslaget 1942/43 C 31. Växelbordsanläggningar.

Beräknad behållning på anslaget av omkring 1,1 miljon kronor förutses vara bunden till ett belopp av omkring 1 miljon kronor. Återstoden har beräknats erforderlig för anskaffning av inventarier för förläggning m. m. i samband med ny- och tillbyggnad av kaserner samt för viss specialutrustning.

C 36. *Armén: Engångsanskaffning av ammunition.* Till detta anslag ha överförts anslagsmedel från de tidigare särskilt redovisade anslagen 1943/44 C 43 d. *Armén: Anskaffning av viss tygmateriel och C 43 e. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m. samt 1944/45 C 37 a. Armén: Ytterligare anskaffning av ammunition m. m. och C 41 a. Armén: Av stridsmedlens utveckling betingad materielanskaffning.*

Av beräknad behållning på anslaget vid utgången av innevarande budgetår, omkring 68,4 miljoner kronor, förutsättas omkring 68 miljoner kronor vara bundna genom beställningar och erforderliga för likvideringar efter utgången av budgetåret 1949/50.

C 41. *Armén: Anskaffning av tygmateriel.* Till detta anslag ha överförts medel från anslagen 1943/44 C 43 d. *Armén: Anskaffning av viss tygmateriel och C 43 e. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m. samt 1944/45 C 38 a. Armén: Anskaffning av viss teknisk materiel, C 41 c. Armén: Bestridande av vissa kostnader för anskaffning av ekoradio-materiel och C 42. Armén: Anskaffning av verkstadsutrustning för vissa truppförband m. m.*

På anslaget beräknas omkring 79 miljoner kronor återstå den 30 juni 1950. Av detta belopp beräknas omkring 71,4 miljoner kronor vara helt bundna genom dispositionsbeslut. Anslaget måste disponeras även efter utgången av budgetåret 1949/50.

C 71 a. *Marinen: Bidrag till utbyggnad av länslasarettet i Karlskrona.* Anslaget kvarstår outnyttjat till hela sitt belopp, 1 380 000 kronor. Medlen komma att erfordras allteftersom byggnadsprogrammet genomföres.

C 83. *Marinen: Fartygsbyggnader för flottan.* Till detta anslag ha enligt meddelade föreskrifter överförts förefintliga medel under anslagen 1942/43 C 84. *Ersättningsbyggnad av jagare och 1944/45 C 89 b. Marinen: Av stridsmedlens utveckling betingad materielanskaffning. Ytterligare böra hit överföras behållningarna på anslagen 1941/42 C 74 d. Vattenbåt för kustflottan och 1943/44 C 88. Marinen: Modernisering av flygplankryssaren Gotland.*

En behållning av 48,4 miljoner kronor kan beräknas förefinnas å anslaget vid utgången av innevarande budgetår. Omkring 15 miljoner kronor av detta belopp beräknas vara bundna genom dispositionsåtgärder. Återstoden, i runt tal 33 miljoner kronor, har angivits erforderlig t. o. m. budgetåret 1955/56.

C 85. *Marinen: Fartygsbyggnader för kustartilleriet.* Behållningen på anslaget den 30 juni 1950 beräknas uppgå till 175 000 kronor, varav 125 000

kronor äro bundna genom dispositionsbeslut. Återstående 50 000 kronor ha angivits erforderliga t. o. m. utgången av budgetåret 1951/52 för med anslaget avsedda ändamål.

C 91. Marinen: Förstärkning av kustartilleriförsvaret. Behållningen å anslaget den 30 juni 1950 beräknas uppgå till omkring 3,6 miljoner kronor, varav omkring 3,4 miljoner kronor äro bundna genom beställningar. Återstoden har angivits erforderlig t. o. m. budgetåret 1952/53 för anskaffning av viss materiel.

C 116. Flygvapnet: Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m., C 125. Flygvapnet: Engångsanskaffning av mobiliseringsammunition och C 127. Flygvapnet: Engångsanskaffning av motorfordon och motorbåtar. Återstående behållningar på dessa anslag, uppskattade till 500 000, 45 000 000 respektive 30 000 kronor, äro helt bundna genom utlagda beställningar och beräknas erforderliga för likvideringar även efter utgången av budgetåret 1949/50.

I sin förenämnda skrivelse har civilförvaltningen även föreslagit fortsatt disposition av tre investeringsanslag under försvarets fastighetsfond, nämligen de för budgetåret 1944/45 uppförda anslagen *IV A 6 a. Förvärv av mark för vissa oljelagringsanläggningar* under arméförvaltningens delfond och *IV A 15. Förvärv av mark för vissa oljelagringsanläggningar* under flygförvaltningens delfond samt det för budgetåret 1945/46 under arméns delfond uppförda anslaget *IV A 8. Mark för övningsfält för Stockholms luftvärnsregemente*. Samtliga dessa investeringsanslag kvarstå outnyttjade till hela sina belopp, respektive 45 000, 50 000 och 155 000 kronor. I fråga om oljelagringsanläggningarna pågår arbete med planering av anläggningarna. Slutlig uppgörelse om mark för luftvärnsregementet är beroende av lantmäteriförordningar.

Vidare har *försvarets fabriksstyrelse* i skrivelse den 10 februari 1950 hemställt om fortsatt disposition under budgetåret 1950/51 av — såvitt här är i fråga — följande investeringsanslag under försvarets fabriksfond.

1943/44 VII 2. Anskaffning av maskiner och utrustning för vissa fabriker och anläggningar. Anslaget avser maskinanskaffningar m. m. för vissa fabriker m. m., som äro under uppförande, och kan icke helt utnyttjas förrän ifrågavarande fabriker och anläggningar färdigställts.

1944/45 IV C 7. Vissa anläggningsarbeten och IV C 8. Anskaffning av viss maskinutrustning m. m. Anslagen äro avsedda för vissa kapacitetsökningar m. m., som planeras skola utföras samtidigt med arbeten på nyssnämnda fabriker och anläggningar.

1944/45 IV C 4. Markförvärv för centrala tvätt- och reparationsanstalter. Anslaget avses för inköp av tomt för en tvätt- och reparationsanstalt i Herrljunga.

1946/47 IV B 2. Uppförande av centrala tvätt- och reparationsanstalter och IV B 3. Anskaffning av maskiner och annan utrustning för centrala tvätt- och reparationsanstalter. Av anläggningar som avses med byggnadsanslaget ha två, till beräknade byggnadskostnader av sammanlagt omkring 1,6 miljon

kronor, ännu icke påbörjats. Anslaget till anskaffning av maskiner m. m. kan icke slutdisponeras, förrän anläggningarna uppförts.

Departementschefen.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har med riksdagens medgivande vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln sammanförts i syfte att förenkla anslagsredovisningen. Utöver de i det förgående redovisade överföringarna ha till det för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m. överförts anslagsbehållningar under följande äldre anslag, nämligen 1942/43 C 89 a. Anskaffning av viss strålkastar- och artillerimateriel och C 89 d. Täckning av vissa engångsutgifter för materielanskaffning m. m., 1944/45 C 89 c. Marinen: Viss eldrörsanskaffning samt 1946/47 C 92. Marinen: Anskaffning av telefon- och andra elektriska anläggningar m. m. Ytterligare böra till samma anslag överföras förefintliga medel under anslaget 1943/44 C 93 c. Marinen: Anskaffning av viss ammunition.

En väsentlig reducering av det antal anslag som redovisades i 1949 års motsvarande proposition har kunnat ske genom dessa överföringar. Emellertid tillkomma nu de anslag som redovisas såsom senast uppförda för budgetåret 1946/47. Huvuddelen av dessa anslag äro emellertid av en speciell karaktär.

Såsom jag anförde vid anmälan av förslag om fortsatt disposition under budgetåret 1949/50 av äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln (prop. 1949:177) har anledningen till, att vissa materielanskaffningsanslag redovisats såsom uppförda senast för budgetåret 1946/47 varit den att det syntes angeläget att skilja engångsutgifterna för anskaffning av materiel enligt 1942 års försvarsbeslut från därefter anvisade anslag för fortsatt materielanskaffning. Dessa äldre anslag, liksom även de anslag som nu sammanförts med dem, avse alltså samma ändamål som de anslag under fjärde huvudtiteln som fortlöpande för varje budgetår anvisas för anskaffningar av materiel, även om dessa senare anslag i vissa fall erhållit andra benämningar genom den omläggning av anslagsuppställningen under fjärde huvudtiteln som genomfördes från och med budgetåret 1947/48. Ett ytterligare skäl att icke nu överföra behållningarna på vissa av dessa senast för budgetåret 1946/47 uppförda anslag är, att en del av motsvarande fortlöpande anslag numera regleras enligt det bemyndigandesystem som införts för materielanskaffningar för försvaret. Detta system gäller beträffande anskaffning av tygmateriel och fartygsbyggnader de anslag som anvisats från och med budgetåret 1947/48. Ett överförande till nyare anslag skulle i dessa fall icke vara ägnat att förenkla redovisningen.

De anslag, om vilka här är fråga, äro följande för budgetåret 1946/47 redovisade anslag, nämligen C 25. Armén: Anskaffning av intendenturmateriel, C 36. Armén: Engångsanskaffning av ammunition, C 41. Armén: Anskaffning av tygmateriel, C 83. Marinen: Fartygsbyggnader för flottan, C 85. Marinen: Fartygsbyggnader för kustartilleriet, C 91. Marinen: Förstärkning av kustartilleriförsvaret, C 116. Flygvapnet: Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m., C 125. Flygvapnet: Engångsanskaffning av

mobiliseringsammuniton och C 127. Flygvapnet: Engångsanskaffning av motorfordon och motorbåtar. Av vad jag anfört beträffande dessa anslag framgår, att de icke äro att anse såsom äldre reservationsanslag i egentlig mening, enär anslag för samma ändamål som med dessa anslag avses, nämligen anskaffning av materiel som är erforderlig för nu gällande försvarsorganisation, fortlöpande äro uppförda på riksstaten. Endast av redovisningstekniska skäl ha medel under dessa för budgetåret 1946/47 uppförda anslag icke överförts till de fortlöpande anslagen. Jag föreslår med hänsyn härtill, att förenämnda för budgetåret 1946/47 uppförda anslag få enligt Kungl. Maj:ts bestämmande disponeras även efter utgången av budgetåret 1949/50, så länge fortlöpande anslag för samma ändamål finnas uppförda på riksstaten. Behovet av fortsatt disposition av anslagen bör även i fortsättningen årligen prövas av Kungl. Maj:t.

Beträffande övriga i det föregående angivna reservationsanslag bör förslag nu föreläggas riksdagen om fortsatt disposition under budgetåret 1950/51.

Då de av civilförvaltningen och försvarets fabriksstyrelse till fortsatt förfogande anmälda investeringsanslagen alltjämt äro erforderliga för med anslagen avsedda ändamål, förordar jag förlängd dispositionsrätt under nästa budgetår även till dessa anslag.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att förefintliga medel å följande för budgetåret 1946/47 redovisade reservationsanslag, nämligen C 25. Armén: Anskaffning av intendenturmateriel, C 36. Armén: Engångsanskaffning av ammunition, C 41. Armén: Anskaffning av tygmateriel, C 83. Marinen: Fartygsbyggnader för flottan, C 85. Marinen: Fartygsbyggnader för kustartilleriet, C 91. Marinen: Förstärkning av kustartilleriförsvaret, C 116. Flygvapnet: Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m., C 125. Flygvapnet: Engångsanskaffning av mobiliseringsammuniton och C 127. Flygvapnet: Engångsanskaffning av motorfordon och motorbåtar, må disponeras för med anslagen avsedda ändamål även efter utgången av budgetåret 1949/50, tills vidare så länge fortlöpande anslag för samma ändamål finnas uppförda i riksstaten;

b) medgiva fortsatt disposition jämväl under budgetåret 1950/51 för de med anslagen avsedda ändamålen av förefintliga medel å följande reservationsanslag, nämligen 1942/43 C 50 a. Vissa markförvärv för befästningsanläggningar m. m., 1943/44 C 48 c. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m., 1944/45 B 8 a. Krigsmaterielverket: Anordnande av vissa fjärrskriftsförbindelser, B 8 b. Krigsmaterielverket: Täckning av vissa engångsutgifter avseende krigsmaterielverkets verksamhetsområde m. m., B 12. Arméns fortifikationsförvaltning: Engångsanskaffning av maskiner m. m. för

byggnads- och reparationsberedskapen, C 5 a. Förvarstaben: Teknisk utrustning m. m. för försvarstabens fotoanstalt, C 45 a. Armén: Vissa befästningsanläggningar, C 56. Armén: Bidrag till badinrättning i Boden och C 67 a. Marinen: Forskning på dykeri- och ubåtshygienens områden, 1945/46 C 74. Marinen: Engångsanskaffning av undervisningsmateriel och E 12 c. Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar samt 1946/47 A 3. Förvarsdepartementet: Utrustning och inredning av nya lokaler och C 71 a. Marinen: Bidrag till utbyggnad av länslasarettet i Karlskrona;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att jämväl under budgetåret 1950/51 förfoga över följande såsom kapitalinvesteringar i försvarets fonder redovisade investeringsanslag, nämligen investeringsanslagen 1944/45 IV A 6 a. Förvärv av mark för vissa oljelagringsanläggningar och 1945/46 IV A 8. Mark för övningsfält för Stockholms luftvärnsregemente under försvarets fastighetsfond, arméns delfond, 1944/45 IV A 15. Förvärv av mark för vissa oljelagringsanläggningar under försvarets fastighetsfond, flygvapnets delfond, samt 1943/44 VII 2. Anskaffning av maskiner och utrustning för vissa fabriker och anläggningar, 1944/45 IV C 4. Markförvärv för centrala tvätt- och reparationsanstalter, IV C 7. Vissa anläggningsarbeten och IV C 8. Anskaffning av viss maskinutrustning m. m., samt 1946/47 IV B 2. Uppförande av centrala tvätt- och reparationsanstalter och IV B 3. Anskaffning av maskiner och annan utrustning för centrala tvätt- och reparationsanstalter under försvarets fabriksfond.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

C. F. von Horn